

Promemorian - Näringslivets klimatomställning

Remiss från Tillväxtanalys – Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
Remisstid den 15 december 2022

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Tillväxtanalys, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, har tagit fram promemorian *Näringslivets klimatomställning* som ska utgöra ett underlag till regeringens klimatpolitiska handlingsplan. Rapporten presenterar 47 förslag och rekommendationer inom elektrifiering, markanvändning, konstruktion och bostäder, industri, förbränning av plast, arbetsmaskiner, EU-politiken som grundförutsättning, finansiering, offentlig upphandling, kompetensförsörjning och utvidgade processer för lärande.

Tillväxtanalys – Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser har remitterat promemorian till Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt till Stockholms Stadshus AB för vidareremittering till Stockholm Business Region AB. Arbetsmarknadsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden har inkommit med kontorsyttranden som svar på remissen.

Stadsledningskontoret välkomnar i stora delar rapportens förslag som bedöms bidra till att öka takten i omställningen. Kontoret understryker vikten av att den nationella klimatpolitiken ska vara långsiktig och att reformer och styrmedel ska ligga fast för att möjliggöra för näringslivet att ställa om.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar rapportens analys av betydelsen av att hitta och utbilda en bredd av gröna kompetenser för att möta näringslivets behov och bidra till klimatomställningen.

Miljöförvaltningen kommenterar de förslag som anses beröra stadens klimatarbete samt lyfter även fram ett kompletterande förslag angående undanröjandet av hinder som begränsar investeringar i solcellsanläggningar.

Stockholm Stadshus AB anser att promemorian lyfter att antal viktiga områden och instämmer i remissvaret från dotterbolaget Stockholm Business Region AB nedan.

Stockholm Business Region AB konstaterar att det krävs omfattande insatser inom näringslivet för att Sverige ska kunna nå fler miljömål och håller med om att näringslivet har möjlighet att bidra till en snabbare global klimatomställning. Bolaget lyfter dock utmaningar gällande infrastruktur, kompetensförsörjning, tillgången på elkraft samt snabba och förutsägbara tillståndsprocesser.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Vi befinner oss i ett globalt klimatnödläge. Stockholms stad har därför antagit klimatmål som ligger i linje med Parisavtalet - staden ska vara klimatpositiv år 2030 och fossilbränslefri år 2040. För att nå dessa ambitiösa klimatmål krävs att inte bara stadens verksamheter ställer om, utan att hela samhället ställer om och minskar sina utsläpp. Näringslivets roll i sammanhanget går inte att förbise. Därför har staden sedan 2007 aktivt arbetat tillsammans med företag som delar stadens klimatambitioner.

Jag välkomnar därför att den förra regeringen tagit ett helhetsgrepp i frågan och gett i uppdrag att analysera hur näringslivets bidrag till klimatomställningen kan stärkas inför framtagandet av en ny klimatpolitisk handlingsplan.

Jag instämmer i förvaltningarnas och bolagens analyser av åtgärdsförslagen och vill framhäva vikten av att den nya regeringen tar detta arbete vidare. Precis som stadsledningskontoret lyfter i sitt svar vill jag understryka hur viktigt det är att den nationella klimatpolitiken är långsiktig för att näringslivet ska kunna ställa om. Regeringens aviserade sänkning av reduktionsplikten till EU:s miniminivå är ett exempel på politik som motverkar långsiktigheten och försvårar omställningen avsevärt.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 30 november 2022

Åsa Lindhagen

Bilagor

1. Promemorian – Näringslivets klimatomställning, dnr KS 2022/1005-1.2
2. Beskrivning av förslag och rekommendationer, dnr KS 2022/1005-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Rapporten Näringslivets klimatomställning redovisar regeringens uppdrag att ta fram underlag om näringslivets klimatomställning inför den kommande klimatpolitiska handlingsplanen 2023–2026. Uppdraget är genomfört av Tillväxtanalys med stöd från Naturvårdsverket, Energimyndigheten, Jordbruksverket, Boverket och Skogsstyrelsen.

Förslagen och rekommendationerna i rapporten består i huvudsak av utredningar som regeringen skyndsamt bör genomföra för att öka takten i klimatomställningen.

De hinderanalyser som myndigheterna genomfört visar på en komplex mix av barriärer som näringslivets aktörer möter. Elektrifieringen av samhället får betydande konsekvenser för såväl klimatmålen som för klimatomställningen av näringslivet. Ökade ambitioner inom EU får konsekvenser för Sverige. EU:s klimatpolitik anger ramarna för den svenska klimatpolitiken. Den genomgår just nu betydande revideringar och skärpningar, bland annat inom ramen för Fit for 55. Sverige befinner sig mitt i denna förändringsprocess vilket bidrar till oklara förutsättningar. Säkert är att EU:s energi- och klimatpolitik kommer att spela en allt viktigare roll. Majoriteten av rapportens förslag och rekommendationer tar hänsyn till de pågående förändringsprocesserna inom EU:s klimatpolitik.

Rapporten för fram att den nationella politiken med skärpta regler och andra styrmedel på EU-nivån delvis får en ny roll för näringslivets klimatomställning. Den kan i högre grad än tidigare fokusera på åtgärder som underlättar och driver på själva omställningen. Perspektivbytet betyder ett större fokus på näringslivets internationella konkurrenskraft, klimatomställningens sidonyttor och en bred acceptans för omställningen.

Myndigheternas hinderanalyser lyfter gemensamt behovet av en ökad innovationstakt. Innovation är en central drivkraft i processen för näringslivets klimatomställning och flera förslag syftar till att öka utbudet av innovativa tekniker och produkter, dels via statliga stöd, dels via ökad efterfrågan. Flera av rapportens förslag fokuserar på insatser för att underlätta teknikskiften. Nya lösningar kräver dock tid att växa från experimentet till fullskaliga implementeringar. Rapporten lyfter därför att det är viktigt med en politisk långsiktighet som fokuserar på klimatmålet 2045.

En viktig fråga är finansieringen av näringslivets klimatomställning. Staten kan underlätta dels via statliga stöd, dels genom att skapa incitament via skattesystemet eller kreditgarantier. Även institutionella investerare har intresse av att ta del av de möjligheter som omställningen ger via utlåning, aktier, bidrag och riskkapital. Den reala ekonomins investeringsbehov varierar mellan sektorer och mognadsgrad men det finns möjligheter i alla sektorer.

Kompetensförsörjning lyfts som en viktig insats vid alla typer av strukturomvandlingar. Det handlar inte bara om tillgången till arbetskraft utan minst lika mycket om utveckling av ny och sektorsövergripande kompetens.

Kompetensförsörjning är ett instrument för att skapa synergier mellan olika verksamhetsområden.

Sammantaget presenterar rapporten 47 förslag och rekommendationer med beskrivningar och tillhörande analyser inom elektrifiering, markanvändning, konstruktion och bostäder, industri, förbränning av plast, arbetsmaskiner, EU-politiken som grundförutsättning, finansiering, offentlig upphandling, kompetensförsörjning och utvidgade processer för lärande.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB för vidareremittering till Stockholm Business Region AB. Arbetsmarknadsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden har inkommit med kontorsyttranden som svar på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 november 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stads miljöprogram anger att Stockholm ska vara fossilfritt och klimatpositivt år 2040. För att nå det högt satta målet behöver bland annat teknik och affärsmodeller utvecklas. Enligt stadens Klimathandlingsplan 2020-2023 är det viktigt att den nationella nivån ger förutsättningar för fossilfrihet genom att arbeta med utvecklade styrmedel och undanröjande av lagliga hinder, inte minst på transportområdet.

För att uppnå målet om ett fossilfritt Stockholm 2040 är Stockholms stad i hög grad beroende av andra aktörer och behöver därför samverka med akademi och näringsliv kring åtgärder för att minska utsläppen. Samtidigt kan staden bidra till näringslivets omställning genom bland annat inköpskrav, innovationsprojekt och arbetsmarknads- och utbildningsinsatser. Staden är i hög utsträckning beroende av statlig finansiering för att möjliggöra samarbetsprojekt mellan staden och näringslivet. Inte minst gäller detta för att kunna skala upp innovativa lösningar.

Stadsledningskontoret välkomnar i stora delar rapportens förslag som bedöms bidra till att öka takten i omställningen.

Arbetsmaskiner är ett område där fler insatser krävs för att staden ska nå sina mål. På kort sikt är reduktionsplikten mycket viktig för att minska utsläppen från arbetsmaskiner. Det är positivt att rapporten tar upp ett antal förslag och rekommendationer för att skynda på omställningen av arbetsmaskiner. Stadsledningskontoret anser att det är angeläget att ett arbetsmaskinregister kommer på plats så snart som möjligt. Vad gäller rekommendation 25 ”Utred miljözoner för arbetsmaskiner” är stadsledningskontorets uppfattning att ökade krav på arbetsmaskiner i samband med upphandling av stadens entreprenader är ett enklare

alternativ till införande av miljözoner. Oavsett införande av miljözoner eller ökade krav på arbetsmaskiner vid upphandling kommer stadens investeringskostnader för entreprenader sannolikt att öka, vilket kan påverka exploateringsprojektens genomförbarhet. En skrotningspremie för äldre arbetsmaskiner kan också behöva utredas.

Vad gäller rekommendation 46 ”Tillämpa verktyg för att uppskatta utsläpp från markexploatering i tillståndsprocesser” anser stadsledningskontoret att det är ett viktigt utvecklingsområde men att en nationell enhetlig metod behöver tas fram innan det kan bli aktuellt att tillämpa en sådan. Stadsledningskontoret föreslås därför att ordet ”Tillämpa” ersätts med ”Utveckla”.

Stadsledningskontoret delar rapportens slutsats om betydelsen av att hitta och utbilda en bredd av gröna kompetenser inom alla utbildningsformer för att möta näringslivets behov av klimatomställning. Den kommunala vuxenutbildningen och yrkeshögskoleutbildningarna samt kommunala arbetsmarknadsinsatser har en viktig roll för många branschers möjlighet till kompetensförsörjning, och i förlängningen till en effektiv klimatomställning. Stadsledningskontoret välkomnar också rapportens förslag och rekommendation om att en nationell strategi för att stärka Sveriges attraktionskraft rörande internationell kompetens och bibehållandet av både inhemska och utländska talanger bör tas fram.

Sedan remissförslaget färdigställdes har regeringen aviserat ett antal förändringar av beslutade styrmedel. Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att den nationella klimatpolitiken är långsiktig med reformer och styrmedel som ligger fast som invånare, kommuner, regioner och näringsliv kan förhålla sig till. Att ändra fattade beslut kan ha tydligt negativ inverkan på kommuners uppfyllelse av klimatmålen och på företagens marknadsförutsättningar med bland annat ökade risker. Exempelvis kan en sänkning av reduktionsplikten till EU:s miniminivå som aviserats av regeringen tydligt försvåra för Stockholms stads uppfyllelse av uppsatta klimatmål.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 oktober 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar rapportens slutsats om betydelsen av att hitta och utbilda en bredd av gröna kompetenser inom alla utbildningsformer för att möta näringslivets behov av klimatomställning. Förvaltningens erfarenhet är att kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskoleutbildningar samt arbetsmarknadsinsatser har en viktig roll för många branschers möjlighet till kompetensförsörjning, och i förlängningen till en effektiv klimatomställning.

Arbetsmarknadsförvaltningens erfarenheter

Arbetsmarknadsnämnden lät under 2021 genomföra en kartläggning av de kompetensbehov som klimatomställningen ger upphov till i Stockholm. Kartläggningen visade bland annat på behov av att arbeta för klimatintegrering i befintliga utbildningar och arbetsmarknadsinsatser. Vidare att klimomställningsbehoven inte enbart är begränsade till ”gröna” yrken, branscher eller sektorer. Kartläggningen ligger till grund för nämndens pågående och fortsatta arbete med att integrering av klimatperspektivet i verksamheterna.

Erfarenheter inom utbildningsområdet

Arbetsmarknadsförvaltningen har bland annat tagit fram de gymnasiala yrkesutbildningarna sprinklermontör och VVS-isolerare i samverkan med installatörsföretagen. Kontinuerlig dialog med näringslivet förs för att ytterligare bredda utbudet av utbildningar som möter klimatomställningsbehovet. Förvaltningen undersöker också hur klimat- och miljöperspektiven är integrerade i befintliga utbildningar.

Erfarenheter inom arbetsmarknadsområdet

Framtagandet av en så kallad miljövärdsutbildning och inrättandet av Järvavårdar är en satsning med grön profilering inom ramen för Stockholmsjobb. Projektet Bornsjön är ett samarbete mellan arbetsmarknadsförvaltningen och Stockholm Vatten och Avfall där deltagare utbildas inom gröna näringar, återbruk och anläggning. Arbetsmarknadsförvaltningen har i samverkan med KTH bjudit in alla bolag, fackförvaltningar och utvalda stadsdelsförvaltningar för att kartlägga dagens och framtidens behov av gröna kompetenser.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 oktober 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är bråttom och högst angeläget att minska utsläppen av växthusgaser, och att näringslivet har en viktig del i detta.

Förvaltningen lämnar endast synpunkter på de förslag som på något sätt berör stadens klimatarbete eller där förvaltningen anser det angeläget att kommentera. Övriga förslag avstår förvaltningen från att kommentera.

Förslag 1 – Utred ett tvådelat ersättningsystem vid etablering av ny kraft

I Stockholm är det troligen inte aktuellt med etablering av sådan ny kraft som avses (vindkraft etc) men staden är beroende av att ny kraft byggs ut på annat håll i landet och förvaltningen stödjer därmed förslaget.

Förslag 2 - Utred styrmedel som underlättar användning av spillvärme

Förvaltningen stödjer förslaget.

Förslag 4 - Utred villkoren och möjligheterna för kraftvärmeanläggningar att utnyttja full kapacitet året om

Förvaltningen stödjer förslaget.

Förslag 13 - Utred investeringsstöd för energieffektivisering i befintliga byggnader

Förvaltningen välkomnar förslaget. Det bör undersökas huruvida stödet ska vara i form av bidrag och/eller förmånliga lån med låga räntor. Förmånliga lån skulle innebära mindre effekt på statsbudgeten och att både företag och privatpersoner ser investeringen som något långsiktigt.

Förslag 14 - Utred institutionella hinder för klimateffektivt nyttjande av befintligt byggbestånd

Förvaltningen stödjer förslaget.

Förslag 18 – Utred nationell kvotplikt

Förvaltningen stödjer förslaget. Stadens handlingsplan för en hållbar plastanvändning inkluderar att i högre grad verka för en ökad materialåtervinning samt att efterfråga återvunnen plast i upphandling. Förvaltningen ser dock att tillgången på marknaden av artiklar och förpackningar i återvunnen råvara är begränsad. I dagsläget efterfrågas återvunnen plastråvara framförallt i påsar och säckar samt vissa förpackningar till kemiska produkter, där det finns en god tillgång på marknaden. Eventuella kvotplikter på återvunnen råvara på utvalda plastsorter/produkter skulle troligen öka utbudet av plastprodukter och förpackningar med återvunnen råvara på marknaden och därmed underlätta för stadens upphandlingar. Förvaltningen ser också en klimatnytta för stadens fjärrvärmeverk då en ökad andel återvunnen råvara troligen skulle innebära mindre jungfrulig plast i avfallsförbränning.

Förslag 19 - Utred miljö- och klimatnyttan av en nationell infrastruktur för materialåtervinning

Förvaltningen stödjer förslaget. Stockholms stads största plastflöde, vid sidan om förpackningar och emballage, består av förbrukningsartiklar i plast. Gemensamt står engångsförbrukningsartiklar i plast från vård- och omsorgsverksamhet samt skola och förskola inom Stockholms stad geografiska område för ett betydande plastflöde. Dessa förbrukningsartiklar torde ha ett materialåtervinningsvärde då de är relativt rena flöden men saknar idag helt infrastruktur för materialåtervinning utan går till avfallsförbränning. Ett ytterligare stort plastflöde i staden med stor potential till ökad materialåtervinning är förpackningar och emballage i plast från bygg- och anläggningssektorn.

Baserat på kartläggning kring plastflöden inom Stockholms stad ser förvaltningen gärna skyddsmaterial i engångsplast för vård- och omsorg (som handskar, engångsförkläden, engångshygienunderlägg, skoskydd osv) som en kategori plastprodukter/plastflöde som bör kartläggas och analyseras vad gäller en nationell infrastruktur för materialåtervinning. Aspekten kring utrymmesbrist för utökade fraktioner för utsortering bör beaktas. Många av verksamheterna har redan idag svårt att sortera ut flertalet fraktioner på grund av lokaler som inte är anpassade till dagens källsorteringsmöjligheter. Fler insamlingsystem kan komma att innebära ökat behov av utrymme för utsortering vilket kan försvåra en implementering.

20. Fortsätt stödja fordonsstrategisk forskning och innovation (FFI)
Förvaltningen stödjer förslaget.

22. Utvärdera klimatpremien

Förvaltningen stödjer förslaget om att utreda om högre stöd/klimatpremie behövs för arbetsmaskiner. Det finns dock en risk att äldre icke klimatvänliga arbetsmaskiner hamnar hos de aktörer som inte ställer så höga klimatkrav på arbetsmaskiner. Därför kan det behöva utredas huruvida en skrotningspremie också behöver införas.

23. Stödåtgärder till laddinfrastruktur för arbetsmaskiner
Förvaltningen stödjer förslaget.

25. Utred miljözoner för arbetsmaskiner

Förvaltningen anser att det är angeläget att ett arbetsmaskinregister kommer på plats snarast möjligt. Det är viktigt för att staden ska kunna göra uppföljningar på upphandlade avtal. Gällande miljözoner så vill förvaltningen påpeka att det är lättare att implementera krav om nollutsläpp vid planerade entreprenader. Det råder större utmaningar med krav på nollutsläpp gällande det kommunaltekniska arbetet; såsom snöplogning, lagning av vatten-, el-, fjärrvärmeledningar etc. Det finns idag inte tillräcklig mängd av arbetsmaskiner med noll-utsläpp på marknaden, och de är dyra.

30. Verka för att förslag rörande byggprodukters innehåll finns med i slutgiltig lagstiftning och får en användbar utformning

Förvaltningen instämmer i förslaget som också ligger i linje med stadens krav och arbete med loggböcker och innehållsdeklarationer för byggprodukter. Giftfria kretslopp är en förutsättning för en cirkulär ekonomi. Förslaget nämner farliga ämnen och Sverige bör i kommande förhandlingar också säkerställa så att det blir möjligt för beställare och fastighetsägare att ställa krav i upphandling att bygg och anläggningsmaterial är fria från miljö- och hälsoskadliga ämnen. Detta kan vara något som den nya CPR förordningen möjligtvis inte kommer tillåta.

33. Inkludera mindre arbetsmaskiner i ecodesigndirektivet
Förvaltningen stödjer förslaget.

34. Verka för ambitiös EU-lagstiftning om kvotplikt för återvunnet material

Som förvaltningen också kommenterat i förslag nr 18 så stödjer förvaltningen förslag om kvotplikt för återvunnet material (i förslaget nämns plast). Förvaltningen anser att kvotplikt skulle kunna användas även för andra material som har hög klimatbelastning.

39. Gör statliga åtaganden långsiktigt bindande

Förvaltningen stödjer förslaget och anser att det är viktigt att aktörer som investerar kan vara trygga med att regler gäller för lång tid framåt.

41. Tillsätt en myndighetsledd hubb/beställarnätverk för upphandling av cement, betong och alternativ

Förvaltningen välkomnar ett beställarnätverk för upphandling av cement, betong och alternativ. Klimatkrav på cement och betong har potential att göra stor nytta men kunskapen är fortfarande låg på beställarsidan.

42. Ställ krav vid offentlig upphandling för arbetsmaskiner

Förvaltningen stödjer förslaget.

46. Tillämpa verktyg för att uppskatta utsläpp från markexploatering i tillståndsprocesser

Förvaltningen välkomnar förslaget. Staden har låtit Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, göra en beräkning av kolförråd och kolsänkor i Stockholms stad vilket presenterats i en rapport samt i GIS-kartor i februari 2022. Materialet kommer att kunna användas som ett underlag inför exploatering av mark. Kolförråd och kolsänkor är aspekter som inte tagits hänsyn till tidigare i planering/exploatering av staden men som är väsentligt att börja arbeta med. Därför är det bra om myndigheter tar fram vägledning/rådgivning för hur aktörer bör beakta markanvändningsförändringens bidrag av växthusgasutsläpp vid exploatering av mark.

Förvaltningen har utöver ovan synpunkter även ett kompletterande förslag;

Undanröj hinder som begränsar investeringar i solcellsanläggningar

Det finns regler som gör att investeringar i solcellsanläggningar uteblir eller som gör att fastighetsägare investerar i mindre anläggningar än de skulle kunna göra. Detta på grund av bland annat skatteregler som ändras och som komplicerar bedömning av långsiktiga ekonomiska kalkyler. Även bygglovsregler varierar från kommun till kommun, varför förvaltningen önskar tydligare skrivningar i lagstiftningen. För att öka solcellsinvesteringar skulle dessa hinder behöva undanröjas.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 14 oktober 2022 har i huvudsak följande lydelse:

Koncernledningen anser att promemorian från Tillväxtanalys belyser flera viktiga områden inom näringslivets klimatomställning. Koncernledningen instämmer i remissvaret från dotterbolaget Stockholm Business Region AB.

Stockholm Stadshus AB hänvisar i sitt svar till dotterbolaget Stockholm Business Region (SBR) remissvar.

Stockholm Business Region AB:s yttrande daterat den 10 oktober 2022 har i huvudsak följande lydelse:

SBR anser att promemorian/rapporten belyser flera positiva förslag och rekommendationer som kan bidra till näringslivets klimatomställning. Bolaget vill i sammanhanget framhålla att efterfrågan på ökad hållbarhet drivs av både nationella och globala trender och policyförändringar. Bolaget kan konstatera att det under de

kommande åren kommer krävas omfattande insatser inom näringslivet för att Sverige ska kunna nå flera miljömål. En viktig förutsättning framöver för tillväxt är att lösa utmaningar med infrastruktur, kompetensförsörjning och tillgång till elkraft. Inom ramen för kommunsamarbetet Stockholm Business Alliance (SBA), ett partnerskap mellan 54 kommuner i åtta län, arbetar bolaget strategiskt och inom utvalda fokusområden med investeringsfrämjande insatser för att identifiera fler investeringsmöjligheter i syfte att attrahera kapital, talanger och arbetstillfällen till regionen. Partnerskapets övergripande syfte är att stärka Stockholmsregionens attraktivitet och konkurrenskraft samt att bibehålla och öka antalet arbetstillfällen i regionen.

SBR instämmer till fullo rapportens analys att näringslivet har möjlighet att bidra till en snabbare global klimatomställning genom överföring av teknik, innovationer och kunskaper. Bolaget vill i detta sammanhang särskilt också lyfta vikten av Stockholmsregionen som bärare av en stark näringslivsstruktur och förnyelseförmåga med såväl branschbredd, hög grad av specialisering och konkurrenskraft som gör regionen resilient och robust inför framtida hållbarhetsutmaningar. För att hantera utmaningarna och säkerställa långsiktig hållbarhet inom näringslivet kan bolaget vidare konstatera att det krävs stabila och breda samverkansformer, gemensamma utgångspunkter och samordnade prioriteringar. Bolaget kan konstatera att klimatförändringarna driver på utvecklingen mot hållbar produktion och fossilfria alternativ inom bland annat tillverkningsindustrin och transportsektorn. Kraven på företag och verksamheter ökar när standarden för vad som anses vara ledande hållbarhetsarbete höjs snabbt. Omställningen skapar nya affärsmodeller i flera av Stockholmsregionens största branscher och nya affärer, särskilt inom miljöteknik och fordonsindustrin.

Efterfrågan på en mer hållbar produktion utgör en betydande konkurrensfördel för Sverige och i synnerhet för Stockholmsregionen. För att klara ambitiösa klimat- och miljömål och för att kunna konkurrera globalt står industrin under starkt omställningstryck. Förväntningarna är höga från kunder, partners och underleverantörer på hållbarhet i produktionen. Även om omställningstrycket är en utmaning så ser bolaget också en tydlig möjlighet för hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft i regionen. Automatiseringsgraden och digitaliseringsmognaden är hög i regionens industriföretag. Dessa aktörer utgör en viktig möjliggörare för ökad hållbarhet och resurseffektivitet. I regionen finns också flera företag som ligger i framkant av utvecklingen mot mer hållbara transporter, inte minst i form av e-mobilitet inklusive en mer hållbar batteriproduktion. Life science branschen liksom byggindustrin i regionen innefattar också företag där konkurrensförutsättningarna framåt är goda. Skogsföretagen samt pappers- och massabranschen i regionen gynnas av ökad efterfrågan på förnybara skogsprodukter i mode och bygg.

SBR delar rapportens analys om att näringslivets kompetensförsörjning är avgörande för tillväxt, innovation och stark konkurrenskraft. Bolaget välkomnar därför särskilt rapportens förslag och rekommendation om att en nationell strategi för att stärka

Sveriges attraktionskraft rörande internationell kompetens och bibehållandet av både inhemska och utländska talanger bör tas fram.

SBR vill särskilt också framhålla att ett robust, fungerande system för energiförsörjning spelar en avgörande roll för näringslivets klimatomställning och där tillförseln av el har central betydelse. Elektrifieringen bidrar inte bara till att Sveriges klimatmål kan uppnås utan ger även möjligheter för näringslivet att skapa nya affärsmöjligheter och arbetstillfällen.

SBR vill avslutningsvis betona vikten av att belysa vilka hinder/barriärer som näringslivets aktörer möter för klimatomställningen. SBR anser att rapporten genomfört olika hinderanalyser på ett föredömligt sätt. I frågan om tillståndsprocesser noterar bolaget att rapporten inte lämnar några förslag eller rekommendationer med förklaringen att beskrivningen av problembilden skiljer sig mellan verksamhetsutövare och myndigheter där det finns en låsning i aktörernas positioner samt att det redan pågår analysarbete från andra aktörer. SBR kan emellertid konstatera att om näringslivet ska ha en nyckelroll i klimatomställningen krävs snabba och förutsägbara tillståndsprocesser så att företag vågar investera för framtiden.